

เยาวชนญี่ปุ่น

* ชญานุคม์ พัฒนสุวรรณ
ปิยาภรณ์ จันทรสวาย
ลักขณา ก่อวานิชกุล
อาทินันท์ กาญจนดุล

บทนำ

ภาพพจน์ของประเทศญี่ปุ่นในสายตาคนไทย คือประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ เยาวชนไทยหันมานิยมความเป็นญี่ปุ่นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งแฟชั่นญี่ปุ่น ดาราญี่ปุ่น เพลงญี่ปุ่น ตลอดจนอาหารญี่ปุ่น จนดูเหมือนว่าเยาวชนญี่ปุ่นจะกลายเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมของเยาวชนไทยไปเสียแล้ว

อย่างไรก็ดี เมื่อกล่าวถึงคำว่า "เยาวชน" ไม่ว่าจะเป็นเยาวชนไทยหรือเยาวชนญี่ปุ่นก็ล้วนมีช่วงอายุในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพราะคำว่า "เยาวชน" ในที่นี้หมายถึง เด็กที่อยู่ในวัยระหว่าง 10 – 19 ปี หากแต่มุมมองและค่านิยมในด้านต่าง ๆ ของเยาวชนญี่ปุ่นจะก้าวล้ำนำหน้าเยาวชนไทยไปมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น จึงทำให้แนวคิดและค่านิยมในด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมในระหว่างการเรียนรู้ ความนิยมในการแต่งกาย และความนิยมทางด้านดนตรีของเยาวชนญี่ปุ่น มีความโดดเด่นกว่า

* นักศึกษาปริญญาโท ญี่ปุ่นศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เยาวชนชาติอื่นๆในประเทศแถบเอเชีย ด้วยเหตุนี้เองการประพุดิปฏิบัติตนของเยาวชนญี่ปุ่นจึงถูกจับตามอง จากเยาวชนของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศในแถบเอเชีย

หากจะมองถึงเยาวชนญี่ปุ่นในปัจจุบัน สิ่งแรกที่ต้องให้ความสนใจ น่าจะเป็นแนวคิดและค่านิยมของเยาวชนเหล่านี้ เพราะทั้งแนวคิดและค่านิยมนี้ ได้ทำให้การดำเนินชีวิตของพวกเขาเปลี่ยนไปจากเดิม จากที่เป็นการดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของสังคม, ประเพณีที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน ปัจจุบันการดำเนินชีวิตของเยาวชนญี่ปุ่นเปลี่ยนไปในทางที่เป็นอิสระและดำเนินตามแนวทางที่ตนเองต้องการมากกว่าที่จะเป็นไปตามที่พ่อแม่หรือสังคมคาดหวังให้เขาเป็นมากขึ้น แน่แน่นอนว่าเรื่องเช่นนี้ย่อมเกิดขึ้นกับเยาวชนของทุกชนชาติ ไม่เพียงแต่เยาวชนของญี่ปุ่นเท่านั้น อย่างไรก็ตามที่ญี่ปุ่นจัดเป็นประเทศที่โดดเด่นในสังคมโลกโดยเฉพาะในประเทศแถบเอเชีย การประพุดิตัวของเยาวชนญี่ปุ่นจึงเป็นที่จับตามองและได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก

หากเราจะแบ่งกลุ่มเยาวชนญี่ปุ่นตามลำดับอายุ น่าจะแบ่งได้จากระดับการศึกษาซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

1. เยาวชนในระดับการศึกษามัธยมต้น (อายุระหว่าง 12-15 ปี) โดยอาจแบ่งประเภทของเยาวชนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมต้นได้ดังนี้
 - 1.1 เยาวชนที่เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมปลาย (อายุระหว่าง 15-18 ปี)
 - 1.2 เยาวชนที่เข้าเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษา, โรงเรียนทางด้านสายอาชีพต่าง ๆ

2. เยาวชนในระดับภายหลังการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมปลาย (อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป) โดยอาจแบ่งประเภทของเยาวชนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมปลายได้ดังนี้

- 2.1 เยาวชนที่เข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย

- 2.2 เยาวชนที่เข้าเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษา, อนุปริญญา, โรงเรียนทางด้านสายอาชีพต่าง ๆ

- 2.3 เยาวชนที่ประกอบอาชีพการงาน

ค่านิยมของเยาวชนญี่ปุ่น

เราจะเห็นได้ว่าเยาวชนญี่ปุ่นที่อยู่ในระดับการศึกษามัธยมต้น โดยส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญต่อการเล่าเรียน เพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับและเป็นสิ่งที่จะบ่งบอกถึงอนาคตของตนเอง เยาวชนเหล่านี้ต้องคร่ำเคร่งกับการฝึกหาความรู้ทั้งจากในโรงเรียนและโรงเรียนกวดวิชาต่างๆ ที่เรียกว่า “จูกุ” (Juku) รวมถึงการเรียนหนังสือโดยมีครูมาสอนตามบ้านที่เรียกกันว่า “คะเทเคียวชิ” (Kateikyoushi) โดยที่จุดมุ่งหมายของเยาวชนเหล่านี้ก็คือการสอบเข้าเรียนต่อได้ในโรงเรียนมัธยมปลายที่ตนเองคาดหวังไว้ แน่นอนว่าเยาวชนเหล่านี้ย่อมมีการเที่ยวเล่นเพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยที่เกิดขึ้นจากการเรียนเช่นกัน แต่ความประพฤติของเยาวชนเหล่านี้ก็ยังไม่ค่อยออกนอกหล่นอกทางมากนัก ยังคงอยู่ในกรอบที่ทางครอบครัวและโรงเรียนกำหนดเอาไว้ นอกจากนี้โดยส่วนใหญ่

การจ้างงานแบบพิเศษ ที่เรียกว่า “อารุไบโตะ” (Arubaito)¹ ก็มักจะกำหนดอายุไว้ที่นักเรียนในระดับมัธยมปลาย เยาวชนในวัยนี้จึงยังไม่ค่อยมีเงินที่จะมาใช้จ่ายได้พุ่มเพื่อนอกเหนือจากเงินเก็บของตนเอง เยาวชนในวัยนี้จะทำงาน Arubaito ได้เพียงแค่การส่งหนังสือพิมพ์หรือการส่งนมตามบ้านหรือเป็นงานที่คุ้นรู้จักกันไว้ว่านให้ทำเท่านั้น อย่างไรก็ตามโรงเรียนมัธยมต้นส่วนใหญ่จะมีกฎหมายห้ามไม่ให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทำงาน Part-Time ด้วย

สำหรับเยาวชนญี่ปุ่นที่อยู่ในระดับการศึกษามัธยมปลายนั้น ก็อาจแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มอย่างเห็นได้ชัด คือ

1. พวกที่มุ่งหวังที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย เยาวชนเหล่านี้มักจะทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ให้กับการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในโรงเรียน การติววิชาตามโรงเรียนกวดวิชาภายหลังโรงเรียนเลิกหรือในช่วงวันหยุดฤดูร้อนที่มีเวลาประมาณ 2 เดือน ซึ่งโรงเรียนที่เด็กเหล่านี้ใช้กวดวิชากันเรียกว่า “โยบิโค” (Yobikou)² ทั้งนี้เป็นเพราะการสอบผ่านเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงที่ตนคาดหวังไว้นั้น เปรียบประดุจเครื่องบ่งชี้อนาคตทางด้านอาชีพการงานของตนในอนาคตนั่นเอง เนื่องจากในสังคมญี่ปุ่นยังคงให้ความสำคัญในชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาอยู่ โดยเฉพาะสำหรับความเชื่อที่ว่าผู้ที่สำเร็จจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแล้ว จะสามารถได้เข้าทำงานในบริษัทใหญ่ๆที่มีชื่อเสียงได้โดยง่าย สิ่งเหล่านี้จึงยังคงเป็นบรรทัดฐานสำหรับเยาวชนที่ต้องการจะศึกษาต่อในระดับ

¹ “อารุไบโตะ” (Arubaito) คือการทำงานพิเศษตามระยะเวลาที่กำหนด ส่วนใหญ่เยาวชนจะใช้เวลาหลังเลิกเรียนหรือในวันหยุดเพื่อทำงาน (รายได้จะอยู่ในราว 800-1,000 เยนต่อชั่วโมง)

² โยบิโค (Yobikou) คือการเรียนที่มีการติวเข้มเป็นพิเศษสำหรับการสอบเข้าในระดับมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย สำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐบาลที่เยาวชนทุกคนไฝฝืนถึงได้แก่มหาวิทยาลัยโตเกียว (University of Tokyo) ส่วนมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีชื่อเสียงไม่แพ้กันก็คือ มหาวิทยาลัยวาเซดะ (Waseda University) อย่างไรก็ตามเยาวชนญี่ปุ่นก็มีทางเลือกในการสอบแข่งขันในระดับมหาวิทยาลัยมากกว่าเยาวชนไทย เพราะมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นทั้งของรัฐบาลและเอกชนแต่ละแห่งจะเปิดสอบไม่พร้อมกัน เยาวชนญี่ปุ่นจึงมีโอกาสดูสอบเข้าได้ในมหาวิทยาลัยหลายๆแห่ง แต่อย่างไรก็ดีผลการเรียนก็ต้องเป็นที่น่าสนใจหรือมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถสอบผ่านเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยที่ตนเองต้องการได้ มิฉะนั้นอาจจะต้องกลายเป็นพวกที่เรียกว่า “โรนิน” (Rounin)³ และสูญเสียเวลาไปฟรีๆ 1 ปีเพื่อใช้ในการเตรียมตัวเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยในปีถัดไป

2. พวกที่ยังไม่ได้คาดหวังอะไรแน่นอนในชีวิต กล่าวคือยังไร้แนวทางสำหรับอนาคตของตนเองว่าจะทำเช่นไร เยาวชนเหล่านี้จะเรียนหนังสือไปอย่างครึ่งๆกลางๆ เพียงเพื่อให้ผลการเรียนของตนเองผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยอาจไม่สนใจว่าจะได้คะแนนเท่าใด เยาวชนเหล่านี้จะเริ่มทำงาน Part-Time ในเวลาหลังเลิกเรียนหรือในวันหยุด เพื่อที่จะเก็บเงินไว้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่น เพื่อใช้ในการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศในช่วงวันหยุดพักผ่อนหรือมีระยะเวลาที่ยาวนาน หรือนำเงินที่ได้รับจากการทำงานมาซื้อของที่มียี่ห้อ ที่เรียกกันว่า Brand-Name ไม่ว่าจะเป็นกระเป๋าหรือเสื้อผ้าต่างๆเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อที่ตนเองจะได้ไม่ถูกดูถูกว่าล้าหลัง ซึ่งการทำงาน Part-Time

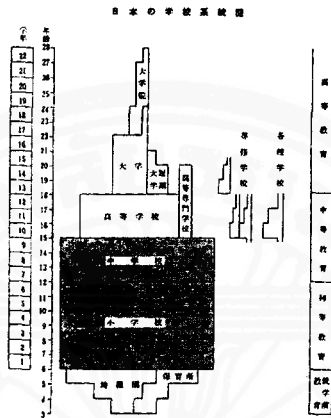
³ โรนิน (Rounin) ในสมัยก่อนใช้เรียกซามูไรที่ไม่มีเจ้านาย แต่ในปัจจุบันใช้เรียกผู้ที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยหรือสอบเข้าทำงานในบริษัทไม่ผ่านแล้วต้องรอโอกาสไปอีก 1 ปี

นั่นก็มีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายเช่น เป็นพนักงานช่วยงานในร้านขายของต่างๆ หรือตามSupermarket ,พนักงานแคชเชียร์ตามร้าน Fastfood ,พนักงานบริการในร้านอาหารต่างๆ แต่ก็ยังมีเยาวชนในระดับมัธยมต้นและมัธยมปลายบางคน ถึงกับขายบริการทางเพศ ที่เราเรียกกันว่า “เอนโจะ โคไซ” (Enjo kousai) คือการยอมเป็นเพื่อนเที่ยวชั่วคราวตามคาราโอเกะหรือขายบริการทางเพศให้กับบรรดาคุณลุงนักธุรกิจทั้งหลาย โดยใช้บริการหาคู่ทางโทรศัพท์ ซึ่งจะโฆษณาโดยแปะไว้ตามตู้โทรศัพท์สาธารณะ หรือสอดเบอร์โทรศัพท์ใส่ไว้ในช่องกระดาษทิชชูที่แจกฟรีอยู่ตามหน้าสถานีรถไฟต่างๆ เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินที่จะนำไปใช้ได้อย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งจะได้น่ากว่าและมากกว่าการไปทำงาน Part-Time ตามร้านโดยที่ไม่ต้องใช้แรงงานมากนัก ทั้งๆที่ตนเองก็ได้ขัดสนในเรื่องของเงินทองมาแต่เนิ่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากในช่วงที่ญี่ปุ่นมีสภาวะเศรษฐกิจที่ดี พ่อแม่ผู้ปกครองมักจะใช้เงินในการจับจ่ายซื้อของที่บุตรหลานของตนเองต้องการ โดยคิดว่าการทำเช่นนั้นจะทำให้บุตรหลานของตนเองมีความสุข แต่เมื่อถึงเวลาที่สภาพเศรษฐกิจของญี่ปุ่นตกสะเก็ด แม้ว่าพ่อแม่ผู้ปกครองทั้งหลายจะไม่สามารถสนองตอบในความต้องการของบุตรหลานของตนเองได้เช่นที่แล้วๆมา แต่เยาวชนเหล่านี้ซึ่งเคยชินกับค่านิยมในเรื่องของวัตถุนิยมไปเสียแล้ว จึงพยายามที่จะกระเสือกกระสนในการทำงานPart-Timeต่างๆ เพียงเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการโดยไม่สนใจในวิธีการว่าจะได้สิ่งเหล่านั้นมาโดยวิธีใด

3. พวกที่ตัดสินใจทำงานโดยไม่เข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย หรือมุ่งหวังเพียงแค่ว่าจะศึกษาต่อในระดับอนุปริญญาหรือตามโรงเรียนสายอาชีพต่างๆ ที่ตนเองให้ความสนใจ ส่วนใหญ่เยาวชนผู้หญิงที่จบการศึกษาแค่ในระดับ

มัธยมปลายก็จะได้ทำงานเป็นแค่เพียงเสมียนหรือพนักงานต้อนรับตามสถานที่ต่าง ๆ เท่านั้น เพราะมีคุณวุฒิน้อยเกินไป ซึ่งเยาวชนเหล่านี้ก็ได้สนใจเพราะคาดหวังว่าเมื่อหาผู้ครองที่มีฐานะทางการทำงานและการเงินที่มั่นคงได้แล้ว หลังจากที่ตั้งงานตนเองก็จะลาออกจากการงานเพื่อที่จะเป็นแม่บ้านให้สามีเพราะไม่ว่าจะทำงานสักเท่าใดก็ยังมีโอกาสที่จะก้าวหน้าได้น้อย ส่วนพวกที่เข้าศึกษาต่อตามโรงเรียนสายอาชีพต่าง ๆ ที่ตนเองให้ความสนใจก็จะมีหลากหลายกันไปเช่น โรงเรียนที่เน้นทางด้านแพชชั่น โรงเรียนที่เน้นทางด้านการท่องเที่ยวหรือโรงเรียนที่เน้นทางด้านจักรกล เป็นต้น เยาวชนเหล่านี้จะเน้นทางด้านการศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพตามที่ตนเองต้องการและใฝ่ฝันจะเป็นมากกว่าที่จะเรียนรู้อย่างด้านทฤษฎีเหมือนผู้ที่เข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ดีไม่ว่าเยาวชนเหล่านี้ จะเลือกทางเดินในอนาคตของตนเองอย่างไร เยาวชนเหล่านี้ก็เริ่มที่จะดำเนินชีวิตในแบบของตนเองมากขึ้น โดยที่ไม่สนใจต่อการอบรมระเบียบของสังคม พวกที่เรียนหนังสืออย่างตั้งใจเพื่อให้ผ่านการสอบที่ยากเย็นของมหาวิทยาลัยญี่ปุ่น เมื่อได้เข้าไปเรียนจริงแล้วกลับใช้ชีวิตอย่างสุดโต่งกล่าวคือไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิชาเรียนเท่าไร วัน ๆ เอาแต่เที่ยว ซึ่งอาจมีผลมาจากการที่ต้องการจะปลดปล่อยจากการที่ถูกเข้มงวดจากทางบ้านและทางโรงเรียนมาเป็นเวลานานก็เป็นได้ จึงมีคำกล่าวที่เรามักจะได้ยินกันบ่อย ๆ ว่า มหาวิทยาลัยของญี่ปุ่นนั้นเข้ายากแต่จบง่าย

年齢は義務教育を示す(以下の各項についても同様)。
資料出所：文部省「教育制度の国際比較」(昭和64年版)などの資料による。

ภาพประกอบที่ 1 : ระบบการศึกษาของญี่ปุ่น

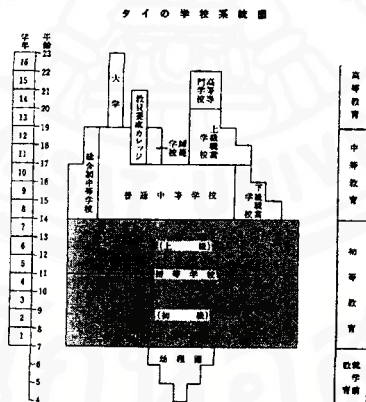

図 1-1 においては、調査、初等教育、中等教育について新制度に準拠している。

ภาพประกอบที่ 2 : ระบบการศึกษาของไทย

เยาวชนญี่ปุ่นกับกิจกรรมชมรมภายในโรงเรียน

การใช้ชีวิตประจำวันของเยาวชนนั้นส่วนใหญ่มาก็คือ การใช้ชีวิตในโรงเรียน สิ่งที่ทำให้ชีวิตในโรงเรียนมีสีสันมากขึ้นก็คือกิจกรรมชมรมต่างๆ หรือที่เรียกว่า KURABU ซึ่งมาจากคำว่า Club ในภาษาอังกฤษ โดยส่วนใหญ่เวลาในการทำกิจกรรมชมรมก็คือช่วงเวลา 2-3 หลังโรงเรียนเลิก ก็คือ ตั้งแต่ 15.00 – 17.00 น. หรือ 15.00-18.00 น.

กิจกรรมชมรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. กิจกรรมเกี่ยวกับกีฬา เช่น ชมรมเบสบอล เทนนิส คาราเต้ ยูโด บาสเกตบอล ฟุตบอล เป็นต้น
2. กิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกีฬา ซึ่งจะเป็นชมรมเกี่ยวกับด้านมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และศิลปะเช่น ชมรมหมากล้อม (โกะ) ชมรมศึกษาภาษาอังกฤษ ชมรมดนตรี ชมรมคอมพิวเตอร์ ชมรมการแสดง ชมรมศิลปะ เป็นต้น ซึ่งแต่ละโรงเรียนก็จะมีกิจกรรมชมรมที่แตกต่างกัน

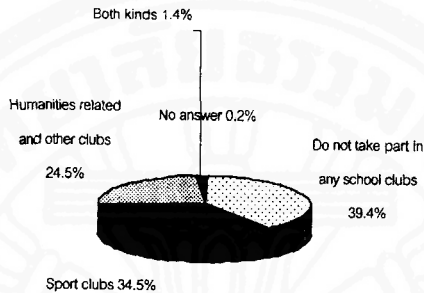
จากผลการสำรวจของ

Japan Youth Research Institute, (<http://www.tjf.or.jp/eng/ge/ge13club>)

ในเดือนเมษายน ปี 2000 พบว่า นักเรียนมัธยมปลายที่เข้าร่วมชมรมกีฬามีจำนวน ร้อยละ 34.5 นักเรียนที่เข้าร่วมชมรมที่ไม่เกี่ยวกับกีฬามีจำนวน ร้อยละ 24.5 และนักเรียนที่เข้าร่วมชมรมทั้ง 2 ประเภท มีจำนวนร้อยละ 1.4 ในขณะที่นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนมีจำนวนร้อยละ 39.4

Club Activities of High School Students

Source : Japan Youth Research Institute (April 2000)

ภาพประกอบที่ 3 : ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ลักษณะการทำกิจกรรมชมรมของเยาวชนญี่ปุ่นจะแตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา

- ในระดับประถมศึกษา กิจกรรมชมรมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียนต้องทำกิจกรรมชมรมภายในโรงเรียน
- ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กิจกรรมชมรมได้ถูกออกเป็น 2 ประเภท นั่นคือ มีทั้งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาและเป็นกิจกรรมนอกเหนือจากหลักสูตรของโรงเรียน
- ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรมชมรมเป็นกิจกรรมนอกเหนือจากหลักสูตรของโรงเรียน นักเรียนทุกคนไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมชมรมของโรงเรียน นักเรียนสามารถเลือกที่จะทำกิจกรรมชมรมของโรงเรียนหรือไม่ก็ได้

จะเห็นได้ว่า จะมีรูปแบบของพัฒนาการในการทำกิจกรรมชมรมในโรงเรียนของเยาวชนญี่ปุ่นนั้น ทางโรงเรียนมีส่วนช่วยให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้การเข้าสังคมในหมู่เพื่อนต่างห้องเรียน ต่างชั้นปีเริ่มจากการกำหนดบังคับอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน แล้วค่อยๆให้อิสระในการทำกิจกรรมชมรมโดยเริ่มให้มีกิจกรรมชมรมนอกเหนือจากหลักสูตรของโรงเรียนในขณะเดียวกันก็ยังมีกิจกรรมชมรมที่บังคับในหลักสูตรของโรงเรียนด้วย และเมื่อเข้าสู่มัธยมศึกษาตอนปลายก็ได้มอบอิสระให้กับเด็กนักเรียนเต็มที่ในการทำกิจกรรมชมรม จะเห็นได้ว่าในขณะที่เยาวชนยิ่งโตขึ้นก็ต้องการความเป็นอิสระมากขึ้นทางโรงเรียนเองก็ต้องการให้เยาวชนได้ตัดสินใจในการทำกิจกรรมชมรมด้วยความต้องการของตนเองด้วย ปัจจัยสำคัญในการกำหนดให้กิจกรรมชมรมให้อยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน ก็คือวุฒิภาวะของเยาวชน นั่นก็คือเยาวชนมีความเป็นผู้ใหญ่พอที่จะตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ด้วยตัวเองหรือไม่

นอกจากนี้ชมรมต่างๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นยังมีความแตกต่างกันในด้านของตัวกิจกรรมชมรมเอง เนื่องจากนักเรียนมัธยมปลายจบการศึกษาภาคบังคับแล้วจะเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือทำงานเลยก็ได้ ดังนั้นชมรมในระดับมัธยมปลายจะมีการให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างพื้นฐานไปสู่ด้านที่จะไปเป็นอาชีพในอนาคตต่อไป เช่น ชมรมภาพยนตร์ เป็นต้น แต่ในระดับมัธยมต้นจะให้ความสำคัญในเรื่องความสนุกสนานของการทำชมรมมากกว่า อีกทั้งศักยภาพการทำกิจกรรมของเด็กนักเรียนมัธยมต้นกับมัธยมปลายก็ต่างกัน จึงทำให้กิจกรรมชมรมในโรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายมีความแตกต่างกันบ้าง

แต่ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในระดับการศึกษาใดก็ตามต่างมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากที่สุด ระบบการบริหารงานภายในชมรมที่เน้นให้นักเรียนตัดสินใจกันเอง เพื่อให้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม การรู้จักรับผิดชอบตนเองและการสร้างระเบียบวินัยในตนเองจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชมรมต่างๆ โดยระบบของกิจกรรมชมรมภายในโรงเรียนอธิบายได้ดังนี้

ระบบของกิจกรรมชมรมภายในโรงเรียน

สำหรับกิจกรรมชมรมที่อยู่ในหลักสูตรของโรงเรียนนั้น (ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น) การบริหารชมรมนั้นแม้ว่าจะมุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมแต่ก็อยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์อย่างใกล้ชิด ในขณะที่กิจกรรมที่อยู่นอกเหนือจากหลักสูตรของโรงเรียนจะทำการบริหารกิจกรรมในชมรมโดยนักเรียนมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ บทลงโทษต่างๆ ในชมรม รูปแบบการทำกิจกรรมของชมรมนั้นๆ โดยจะมีนักเรียนปี 3 เป็นประธานชมรมหรือหัวหน้าชมรม (นักเรียนปี3ของมัธยมต้นและนักเรียนปี3ของมัธยมปลาย) ในแต่ละชมรมจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลชมรม ซึ่งก็จะให้การดูแลอยู่ห่างๆ และให้คำแนะนำในเวลาที่นักเรียนในชมรมมีปัญหา สำหรับในกรณีที่ชมรมกีฬาอาจจะมิได้เข้ามาเป็นผู้ฝึกสอนให้

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของกิจกรรมชมรมในโรงเรียนคือ ระบบ Seniority ซึ่งเป็นการวางรากฐานความคิดในเรื่องการจัดชั้นทางสังคมให้กับเยาวชนญี่ปุ่นก่อนที่จะไปสู่สังคมภายนอกอย่างแท้จริง เนื่องจากกิจกรรม

ภายในชมรมจะประกอบไปด้วยนักเรียนที่อยู่ต่างห้องและต่างชั้นปี ซึ่งก็จะมีนักเรียนทุกชั้นปี ตั้งแต่ชั้นปีที่1 จนถึงชั้นปีที่3 ดังนั้นจึงมีการจัดลำดับความอาวุโสเกิดขึ้นในชมรม โดยผู้ที่อยู่ในชั้นปีที่สูงกว่าจะถูกเรียกว่าเซมไป (Senpai) ซึ่งแปลว่ารุ่นพี่ โดยจะใช้เรียกตามหลังชื่อ เช่น Inamoto-senpai ก็คือรุ่นพี่อินะโมะโตะ ส่วนผู้ที่อยู่ในชั้นปีที่ต่ำกว่าเรียกว่าโคไฮ (Kouhai) ซึ่งแปลว่ารุ่นน้อง แต่ว่าคำว่าโคไฮ (Kouhai) นี้มักจะไม่ใช่เรียกตามหลังชื่อของรุ่นน้องคนนั้นๆ

การปฏิบัติต่อกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้องเกิดขึ้นเป็นลักษณะธรรมเนียมปฏิบัติมากกว่าที่จะเป็นกฎข้อบังคับโดยที่รุ่นน้องจะต้องเคารพและเชื่อฟังรุ่นพี่ นอกจากนี้บางชมรมจะมีกิจกรรมบางอย่างที่รุ่นน้องยังทำไม่ได้ต้องได้รับการฝึกฝนจนกว่าจะถึงเวลาเมื่อเลื่อนขึ้นเป็นรุ่นพี่ในชั้นปี ถัดไปซึ่งเป็นสิ่งที่รุ่นน้องต้องยอมรับ ในขณะที่รุ่นพี่ก็ทำหน้าที่สอนและให้คำแนะนำแก่รุ่นน้องเกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม ในบางครั้งรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้วก็กลับมาสอนและให้คำแนะนำแก่รุ่นน้อง ทำให้เห็นถึงความผูกพันที่มีเกิดขึ้นในชมรมและนอกจากความผูกพันระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้องแล้ว กิจกรรมชมรมยังสร้างความผูกพันระหว่างเพื่อนร่วมชมรมด้วยกัน ซึ่งความผูกพันดังกล่าวนี้ยังก่อให้เกิดความช่วยเหลือที่นอกเหนือจากเรื่องกิจกรรมในชมรมด้วย เช่น เรื่องการเรียน เรื่องครอบครัว เป็นต้น

ฤดูกาลที่มีสีสันของการทำกิจกรรมชมรมของเยาวชนญี่ปุ่น

ฤดูกาลหรือช่วงเวลาที่มีสีสันหรืออาจจะกล่าวว่าเป็นช่วงที่วุ่นวายของการทำกิจกรรมชมรมของเหล่าเยาวชนญี่ปุ่นแบ่งเป็น 2 ช่วงด้วยกัน ก็คือช่วงการรับสมัครใหม่ในช่วงเปิดเทอมเดือนเมษายน เพื่อเข้ามาแทนรุ่นพี่ปีสุดท้ายที่ได้จบการศึกษาไป⁴ ช่วงนี้จึงเป็นการแข่งขันของชมรมต่างๆ ที่พยายามหาสมาชิกใหม่จากนักเรียนปีหนึ่งที่เพิ่งเข้ามา และอีกช่วงหนึ่ง ที่สร้างสีสันให้กับกิจกรรมชมรมเป็นอย่างมากก็คือ การแสดงผลงานของชมรมต่างๆ แบ่งตามประเภทของชมรมได้ดังนี้

1. ชมรมเกี่ยวกับกีฬา การแสดงผลงานของชมรมกีฬานั้นแสดงผ่านการแข่งขันระหว่างโรงเรียน ซึ่งกีฬาต่าง ๆ ก็มีช่วงหรือฤดูกาลของการแข่งขันต่างกัน และสำหรับระดับมัธยมปลายแล้วการแข่งขันระหว่างโรงเรียนที่เป็นที่รู้จักอย่างมากก็คือ การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนมัธยมปลายทั่วประเทศ หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า “Inter-high” ซึ่งมาจากคำว่า Inter high school ซึ่งจะรวมเหล่าสุดยอดนักกีฬาประเภทต่าง ๆ ในระดับมัธยมปลายจากทั่วประเทศผ่านการแข่งขันคัดเลือกจนมาถึงรอบสุดท้าย ซึ่งการเข้าร่วมการแข่งขันนี้ถือเป็นสุดยอดความภูมิใจของเหล่าเยาวชนนักกีฬาทันทีเลย

⁴ โดยทั่วไปแล้วรุ่นพี่ปีสุดท้ายมักจะออกจากชมรมในช่วงเทอมสุดท้ายเพื่อให้รุ่นน้องรุ่นถัดไปได้เข้ามารับช่วงดูแลชมรม โดยจะมีการแต่งตั้งประธานหรือหัวหน้าชมรมคนใหม่ให้มาดูแลกิจกรรมภายในชมรม นอกจากนี้การลาออกของรุ่นพี่ปีสุดท้ายของแต่ละระดับการศึกษา เพื่อให้จะเตรียมตัวสอบเรียนต่อในระดับมัธยมปลายหรือระดับมหาวิทยาลัย

2. ชมรมที่ไม่เกี่ยวกับกีฬา โอกาสในการแสดงผลงานของชมรมเหล่านี้สามารถแบ่งออกได้อีก 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

2.1 การแสดงผลงานในงานวัฒนธรรมประจำปีของโรงเรียน

2.2 งานแข่งขันหรือประกวดตามลักษณะกิจกรรมนั้นๆ เช่น งานประกวดภาพถ่ายของนักเรียนในระดับการศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น

การแสดงผลงานของชมรมต่างๆ ถือเป็นการพยายามยกระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งก็มีเยาวชนหลายคนที่ยพยายามจนสามารถก้าวเข้าไปเป็นมืออาชีพในสายของกิจกรรมนั้น เช่น การเป็นนักเบสบอลอาชีพ การเป็นนักฟุตบอลอาชีพ การเป็นนักเล่นหมากล้อม (โกะ) อาชีพ ซึ่งการเป็นนักเล่นโกะอาชีพนั้นสามารถเป็นได้ไม่จำกัดอายุตั้งนั้นแม้ว่าจะอยู่มัธยมต้นก็เป็นมืออาชีพได้แต่เมื่อเป็นมืออาชีพแล้วจะเข้าร่วมกิจกรรมชมรมไม่ได้อีก ซึ่งตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมชมรมในโรงเรียนมีส่วนในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคลากรที่มีความสามารถในด้านต่างๆของญี่ปุ่น

การให้ความสนใจในกิจกรรมชมรมในโรงเรียนของเยาวชนญี่ปุ่น

การให้ความสนใจในกิจกรรมชมรมของโรงเรียนนั้น ถ้าหากจะเปรียบเทียบในแต่ละระดับการศึกษานั้นคงทำได้ยาก เนื่องจากเงื่อนไขในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมนั้นแตกต่างกัน ในขณะที่ระดับประถมศึกษาและมัธยมต้นบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรมชมรมเพราะหลักสูตรของโรงเรียนบังคับ แต่ในระดับมัธยมต้นบางส่วนและมัธยมปลายเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความต้องการของตนเอง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนที่เข้าร่วมกิจกรรมชมรมเพราะหลักสูตรของ

โรงเรียนบังคับแล้วจะไม่มี ความสนใจหรือความชอบในกิจกรรมชมรมนั้นเลย เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วก็มีความรู้สึกสนุกกับการทำกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียน และการได้ใช้เวลาอยู่กับเพื่อนได้มากขึ้น

การที่กิจกรรมชมรมในระดับมัธยมปลายถูกมองว่าได้รับความนิยมมากกว่ากิจกรรมชมรมในการศึกษาระดับอื่น ส่วนหนึ่งมาจากความเป็นอิสระในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมและสามารถวัดความนิยมหรือสนใจกิจกรรมชมรมต่างๆ ได้อย่างแท้จริงโดยแยกจากการเงื่อนไขผูกมัดจากหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งความจริงแล้วการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามหลักสูตรของโรงเรียนบังคับในระดับประถมศึกษาและมัธยมต้นนั้นมีอิทธิพลต่อการเลือกทำกิจกรรมชมรมในระดับมัธยมปลายไม่น้อยเลยทีเดียว โดยจากการที่ทำกิจกรรมชมรมมานานจนเกิดเป็นความเคยชินจนเกิดเป็นประเพณีปฏิบัติว่าต้องทำกิจกรรมชมรม และนอกจากนี้ถ้าหากเกิดความสนใจและชื่นชอบกิจกรรมชมรมที่ทำในช่วงประถมศึกษาและมัธยมต้นก็มีความเป็นไปได้สูงที่เมื่อเข้าเรียนมัธยมปลายแล้วจะเลือกที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของชมรมนั้นๆต่อไป

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของโรงเรียนดังนี้

- การต้องการใช้เวลาอยู่กับเพื่อน ต้องการสังคม ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นเมื่อเพื่อนเลือกเข้าชมรมไหน ก็จะเลือกเข้าชมรมนั้นตามไปด้วย

- การที่มีคนมีชื่อเสียงหรือมีความสามารถ เช่น นักกีฬาตัวแทนทีมชาติอยู่ในชมรมหนึ่งๆ จะทำให้เกิดกระแสความสนใจอยากเข้าชมรมนั้นมากขึ้น
- กิจกรรมชมรมที่ทางโรงเรียนให้ความสนับสนุนเป็นพิเศษ จะสามารถดึงดูดความสนใจในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมชมรมได้มากกว่ากิจกรรมชมรมอื่น
- ความสนใจ ชอบกิจกรรมชมรมนั้นเป็นพิเศษ
- สถานการณ์ หรือ สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีผลต่อการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมชมรม เช่น

- การที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลมีความสำคัญในการติดต่อกับต่างประเทศในด้านต่าง ๆเยาวชนจึงให้ความสนใจที่จะเข้าชมรมศึกษาภาษาอังกฤษมากขึ้น

- การที่การ์ตูนเกี่ยวกับหมากล้อมเป็นที่นิยมขึ้นชอบในหมู่เยาวชน ทำให้เยาวชนเหล่านั้นสนใจเข้าร่วมชมรมหมากล้อม เพราะอยากเก่งเหมือนตัวการ์ตูนในเรื่องนั้นหรืออยากสัมผัสกับบรรยากาศในแบบเดียวกับการ์ตูนเรื่องนั้น

- การที่ปัจจุบันให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นทำให้เยาวชนเกิดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมที่เกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น เป็นต้น

จากการสำรวจความนิยมในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของนักเรียนมัธยมปลายจากโรงเรียนในเขตโตเกียวและคันไซของโดยแบ่งตามประเภท

กิจกรรมชมรมที่เกี่ยวกับกีฬาและไม่เกี่ยวกับกีฬาโดย Hakuodo Institute of Life & Living (HILL)

[ข้อมูลจาก [http:// www.athill.com/english/English/vol5_4/v5_4-3.html](http://www.athill.com/english/English/vol5_4/v5_4-3.html)] ได้ผลดังนี้

Top 20 Non-Athletic Clubs (Tokyo and Kansai Area)		Top 20 Athletic Clubs (Tokyo and Kansai Area)	
1. Art	136	1. Tennis	225
2. English Language Study	108	2. Basketball	170
3. Photography	105	3. Volleyball	165
4. Calligraphy	104	4. Kendo	135
5. Drama	104	5. Field and Track	133
6. Broadcasting	103	6. Table Tennis	127
7. Music	101	7. Soccer	121
8. Tea Ceremony	100	8. Baseball	120
9. Flower Arrangement	90	9. Badminton	114
10. Brass Band	83	10. Swimming	99
11. Science Club	65	11. Judo	94
12. Computer	60	12. Softball	69
13. Literature	55	13. Mountain limbing/Hiking	56
14. Cartoon and Comic Book	54	14. Rugby	54
15. Biology	46	15. Dance	50
16. Choir/Chorus	42	16. Ski	47
17. Film/Film making	39	17. Handball	44
18. Newspaper	34	18. Gymnastics	43
19. Shogi	32	19. Baton	40
20. Animation	29	20. Golf	33
21. History	29		

จากผลสำรวจดังกล่าวมีกิจกรรมชมรมที่เกี่ยวกับกีฬาที่ได้รับความนิยมในการเข้าร่วมกิจกรรม มากที่สุดคือ ชมรมเทนนิส อันดับที่ 2 คือ ชมรมบาสเกตบอล อันดับที่ 3 คือ ชมรมวอลเลย์บอล ในส่วนของกิจกรรมชมรมที่ไม่เกี่ยวกับกีฬาที่ได้รับความนิยมในการเข้าร่วมกิจกรรมสูงสุดคือ ชมรมศิลปะ อันดับที่ 2 คือ ชมรมศึกษาภาษาอังกฤษ อันดับที่ 3 คือ ชมรมถ่ายภาพ หลายชมรมที่เกิดขึ้นและได้รับความนิยมเนื่องจากสิ่งแวดล้อมทางด้านสังคมในปัจจุบันดังที่กล่าวไปแล้วเช่น ชมรมศึกษาภาษาอังกฤษ ชมรมวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าเยาวชนญี่ปุ่นจะเข้าร่วมกิจกรรมชมรมด้วยเหตุผลหรือปัจจัยใดก็ตาม กิจกรรมชมรมก็ยังคงมีบทบาทสำคัญและเป็นสีสันสำหรับชีวิตในวัยเรียนของเยาวชนญี่ปุ่นและยังเป็นการวางพื้นฐานการเข้าสู่สังคมที่แท้จริงอีกด้วย

แฟชันญี่ปุ่น

ขึ้นชื่อว่า “แฟชัน” ก็เป็นเรื่องปกติ ธรรมดาที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและยุคสมัย คนญี่ปุ่นมักจะแต่งตัวกันน่ารัก และเท่ของแบรนด์เนม (Brand name) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เยาวชนญี่ปุ่นผู้หญิง ด้วยเหตุที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีความแตกต่างทางด้านอากาศค่อนข้างชัดเจน จึงมีผลทำให้แฟชันนั้นมีความหลากหลายด้วย

แฟชั่นเด็กนักเรียนมัธยมต้น ที่กำลังฮิตกันมากในญี่ปุ่นคือ กระโปรงนักเรียนแบบสั้น ๆ ที่เรียกว่า โจมินิ⁵ (chomini) และใส่ถุงเท้ายาวทับถุงเท้านักเรียน⁶ อีกชั้น หรือไม่ก็ถอดถุงเท้านักเรียนออกแล้วใส่ถุงเท้ายาวเข้าไปแทน บางคนที่ไม่อยากให้ถุงเท้าลงมารวมเท้าก็จะใส่ถุงเท้านักเรียน และดึงถุงเท้านั้นให้ยาวถึงน่องโดยจะใช้กาวยึดเท้ารอบน่อง เพื่อยึดให้ถุงเท้าที่ใส่นั้นไม่หล่นลงมารวมที่รองเท้า ประวัติความเป็นมาของแฟชั่นนี้ เริ่มเมื่อสามสี่ปีนี่เอง ซึ่งเกิดขึ้นที่เมืองเซนดะอิ (sendai) อยู่ทางตอนเหนือของประเทศญี่ปุ่น เป็นแฟชั่นที่เกิดขึ้นด้วยความบังเอิญที่ว่า นักเรียนมัธยมหญิงที่ธรรมดาจะต้องใส่ถุงเท้าสีขาวและรองเท้าสีดำ ซึ่งเป็นเครื่องแบบของโรงเรียน มักจะไปซื้อถุงเท้ายี่ห้อโปโลมาใส่ เนื่องจากว่าแทบจะไม่มีใครใส่ถุงเท้าที่ไม่มียี่ห้อไปโรงเรียนทำให้ถุงเท้ายี่ห้อโปโลไม่ต่างอะไรกับถุงเท้านักเรียนก็ได้ แต่พอใส่ไปนาน ๆ เข้า พวกนักเรียนหญิงก็เริ่มเบื่อ หลังเลิกเรียนวันหนึ่ง นักเรียนชั้นมัธยมแถวเซนดะอิ(sendai) กลุ่มหนึ่ง พวกกันแะไปซื้อถุงเท้าที่ร้านขายถุงเท้า พอดีไปเห็นถุงเท้าผู้ชายที่มีแบบให้เลือกมากมายกว่าของผู้หญิง นักเรียนมัธยมหญิงก็เลยเปลี่ยนไปซื้อถุงเท้าของผู้ชายที่มียี่ห้อให้เลือกหลากหลายมาใส่แทนถุงเท้าผู้หญิง แต่ถุงเท้าผู้ชายจะมีขนาดใหญ่กว่าถุงเท้าของผู้หญิง ทำให้เวลาใส่ถุงเท้าผู้ชาย ถุงเท้าจะลื่นไหลลงมารวมที่รองเท้า พอเพื่อนนักเรียนหญิงคนอื่นเห็นเข้ากลับเห็นว่าใส่ถุงเท้าแบบนี้ก็เทห์ไปอีกแบบ จึงพากันไปหาซื้อถุงเท้าผู้ชายมาใส่แทนถุงเท้าผู้หญิง ทำให้ถุงเท้าผู้ชายขายดิบขายดีเทน้ำเทท่า ฮิตกันไปทั่วประเทศญี่ปุ่น จากนั้นไม่นานก็มีพ่อค้าหัวใส เริ่มเอาถุงเท้าแบบต่าง ๆ มาขายวัยรุ่นญี่ปุ่น

⁵ กระโปรงนักเรียนที่นุ่งสั้น

⁶ เป็นสีขาว ยาว ไม่มีลวดลาย เวลาใส่ไม่ต้องพับ

และแทนที่จะทำถุงเท้าขนาดใหญ่ที่ใส่พอดีแบบแต่ก่อน กลับผลิตถุงเท้าขนาดใหญ่กว่าธรรมดาเพื่อจะได้ใส่เป็นแฟชั่นเวลาอยู่นอกโรงเรียน ส่วนเวลาอยู่ที่โรงเรียนก็จะใส่ถุงเท้าแบบเรียบ ๆ ธรรมดา ถุงเท้าแฟชั่นที่เวลานี้เรียกกันว่า "ลูลูซ ซอค" (Loose sock) มีทั้งแบบที่ยาวถึงน่อง ยาวครึ่งน่อง สั้น ๆ แต่ต้องหลวม ๆ จะได้ดึงให้กรอมลงมา แล้วยังต้องจับจีบถุงเท้าด้วย ไม่ใช่ปล่อยให้กรอมเท้าเฉย ๆ กล่าวคือถุงเท้าที่วันนี้จะคล้าย ๆ กับถุงเท้าที่ใส่ทับชุดเดินแอโรบิก เพียงแต่หนาหน่อย นอกจากนี้ยังมีภาวลักษณะเป็นแบบลูกกลิ้งเอาไว้หาที่ขอบถุงเท้าไม่ให้ถุงเท้าร่นมากองมากจนเกินไปด้วย

ภาพประกอบที่ 4 : แฟชั่นฤดูหนาวกับลูลูซ ซอค

ภาพประกอบที่ 5 : แฟชั่นของเด็กวัยรุ่นชาย ภาพประกอบที่ 6 : แฟชั่นย้อมผมสีทอง

สำหรับชุดนักเรียนชายนั้นจะนิยมใส่กางเกง ชนิดที่เป้ากางเกงหย่อน ๆ ขากรอม ๆ กว้าง ๆ ซึ่งกางเกงที่ใส่นั้นก็อดเป็นห่วงไม่ได้ว่าจะหลุดหรือไม่ แฟชั่นกางเกงจะหลุดนี้เกิดจากโฆษณากางเกงยี่ห้อ La Point⁷ ที่นายแบบผิวดำ ใส่ แต่ด้วยความที่คนผิวดำรูปร่างใหญ่และมีสะโพก จึงทำให้ขนาดกางเกงที่คน ญี่ปุ่นใส่นั้นหลวม พอหลวมก็ต้องคาดเข็มขัด ทำให้เห็นกางเกงในแฉิบออกมา ผลจากการที่กางเกงในแฉิบออกมานี้ กลับกลายเป็นแฟชั่นบูมขึ้นมา และ นักเรียนที่ไปโรงเรียนจำนวนไม่น้อยเลยที่เดินตัวเปล่า มือขวาหนีบ หนังสือการ์ตูน มือซ้ายถือบุหรี่

⁷ เป็นยี่ห้อที่นิยมกันมากในหมู่วัยรุ่นชาย

แฟชั่นหน้าดำ หรือที่รู้จักกันว่า “กังคุโร”(Gankuro) ฮิตกันในหมู่นักเรียนสาวมัธยมปลาย “กัง”⁸ แปลว่า หน้า “คุโร” แปลว่า ดำ แฟชั่นนี้เริ่มฮิตกันตั้งแต่ปีที่แล้ว ด้วยการไปแทนสีผิวให้ดำเมียนด้วยเครื่องที่เรียกว่า tanning machine แล้วทาตาด้วยอายแชโดว์สีขาว ติดขนตาปลอมเป็นแพรวาวอน จากนั้นทาลิปสติกสีขาวหรือสีเทา เวลาทำให้ทาหนากว่าริมฝีปากจริง ส่วนเสื้อผ้าที่ใส่ควรเป็นสายเดี่ยวสีจืด ๆ สวมกระโปรงสั้นที่สุดเท่าที่จะสั้นได้ รองเท้าต้องเป็นสันตึกหนา สูงที่สุดเท่าที่จะสูงได้

แฟชั่นอะมูระ (Amura) เป็นอีกแฟชั่นหนึ่งที่ฮิตกันในหมู่นักเรียนสาวมัธยมปลาย แฟชั่นนี้เกิดจากการเลียนแบบนักร้องขวัญใจวัยรุ่นที่กำลังดังชื่อนะมิอะ อะมูระ (Namie Amuro) ที่ยอมผสมสีดำให้เป็นสีน้ำตาล สีบลอนด์แบบฝรั่ง โทนคิ้วจนเกลี้ยงและวาดคิ้วใหม่ด้วยสีน้ำตาลแทน ทาปากสีต่าง ๆ ใส่กระโปรงสั้น ๆ รองเท้าบูตสูงเหมือนตึกคอนโด

แฟชั่นอะยุมิ (Ayumi) เป็นอีกแฟชั่นหนึ่งที่แต่งกายเลียนแบบอะยุมิ ฮะมะซะกิ (Ayumi Hamasaki) ซึ่งยอมผสมเป็นสีทอง ผิวขาว แต่งหน้า ทำผมเหมือนตึกดาบาร์บี้ เน้นการทาเลิบบแลก ๆ

แฟชั่นสาวฮาวาย ด้วยการไปย้อมตัวให้เป็นสีแทนเหมือนสาวเกาะฮาวาย นุ่งผ้าผืนเดียวผูกไขว้กัน พร้อมกับดอกชบาที่ข้อเท้าและคอ

แฟชั่นหลุดโลก ด้วยการเขียนตาให้กลมแป๋วเหมือนนางเอกในหนังสือการ์ตูน แล้วใช้ทาจู๋ สีแดงทาที่แก้มให้เป็นวงกลมเหมือนเด็กที่เพิ่งหัดแต่งหน้า

⁸ “กัง”เป็นการอ่านออกเสียงแบบจีนของคำว่า "kao" ที่แปลว่า "หน้า" ในภาษาญี่ปุ่น

⁹ รากศัพท์มาจากภาษาฝรั่งเศส เป็นสีสำหรับทาปาก มีสีแดง

ใหม่ ๆ แล้วทาลิปสติกสีชมพูมันวาว ทรงผมถักเปียสองข้าง พร้อมกับ
กระโปรงชุดบานพู่พอง ติดโบลูกไม้รูปตุ๊กตา

แฟชั่นที่ใส่กางเกงยีนส์เอวใหญ่ ๆ ขนาดเอามือล้วงเข้าไปในกางเกง
ได้ แต่จะใช้ suspender หรือที่หนีบขอบกางเกง ซึ่งธรรมดาผู้ชายลงพุงจะใช้
เพื่อค้ำพุง แต่วัยรุ่นนํามาเป็นแฟชั่น เวลาที่ใส่กางเกงหลวม ๆ แบบนี้
ไม่เพียงแต่จะมี suspender เท่านั้น ต้องใส่คู่กับเสื้อยืดสั้น ๆ เพื่อเปิดให้เห็น
สะดือสาวที่ใส่ด้วย

แฟชั่นโลลิต้า (Lolita) เป็นแฟชั่นที่เน้นความเป็นผู้หญิงเต็มตัว
คือ สวมกระโปรงบานลูกไม้ ผูกริบบิ้น ทำผมตัดหยิกเป็นลอน เสื้อที่ใส่จะเน้น
สีขาวและสีโทนพาสเทล ถือตุ๊กตาหรือร่มเป็นระบายติดเป็นส่วนประกอบไปด้วย

แฟชั่นโกทิก-โลลิต้า(Gothic-Lolita) เป็นแฟชั่นที่แต่งเฉพาะสีขาว-
ดำ ชุดแบบตะวันตกในสมัยศตวรรษที่ 19 ฝมนิยมย้อมเป็นสีทองหรือสีน้ำตาล
แล้วตัดเป็นหลอด หรือไม่ก็ใส่วิกไปเลย

แฟชั่นโบฮีเมียน(Bohemiam) เป็นการแต่งกายแบบยิปซีที่ใช้สีสัน
หลากหลาย บางครั้งก็เอาผ้าหลาย ๆ ชิ้นมาเย็บต่อกัน มักสวมกระโปรงแบบ
โปรง ๆ ทับกางเกงขายาว และสวมรองเท้าสาน หรือรองเท้าที่ทำจากผ้าลวดลาย
แปลก ๆ แบบพื้นบ้าน

แฟชั่นแกลม(Glam) เป็นการแต่งกายให้ดูเซ็กซี่ โดยเน้นการใช้ผ้า
เนื้อลื่น มันวาว ทั้งตัว อาจใช้พวกขนสัตว์ หรือขนนกตกแต่งด้วย

แฟชั่นคอสเพลย์(Cosplay) เป็นการแต่งกายเลียนแบบศิลปินหรือการ์ตูนที่ชื่นชอบ โดยแต่งให้เหมือนต้นแบบมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นทรงผม สีผม การแต่งหน้า และเครื่องแต่งกาย

ภาพประกอบที่ 7: แฟชั่นโลลิต้า

ภาพประกอบที่ 8 : แฟชั่นโบฮีเมียน

ภาพประกอบที่ 9 : แฟชั่นแกลม

แฟชั่นหน้าร้อน ในอุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 35 องศาจะเน้นสีสด ชมพู แปร๊ด พาสว้าง เหลืองอร่าม พร้อมกับถุงน่องที่สวมขึ้นมาแค่เข้าสีแปร๊ด อย่าให้เข้ากัน และเข้ากับรองเท้าแตะคู่เล็ก ๆ สีเดียวกัน

แฟชั่นหน้าหนาว เป็นเสื้อเสวตเตอร์รูปคอสี่ขาวยี่ห้อPolo¹⁰ และผ้าพันคอยี่ห้อBurberry¹¹ ที่เป็นลายคล้ายสก๊อตสีน้ำตาลอ่อน โดยจะใช้คู่กัน เวลาจะพันผ้าพันคอที่ว่านี้ นักเรียนและวัยรุ่นญี่ปุ่นจะต้องเอาด้านที่มียี่ห้อ หรือป้ายยี่ห้อที่ติดอยู่บนผ้าพันคอ ออกมาโชว์ให้เห็น คนจะได้รู้ว่าใส่ของแพงมียี่ห้อ และถือว่าเทห์ไปอีกแบบ

สำหรับ**แฟชั่นในหมู่เยาวชนชายนั้น** จะนิยมทำผมทรงทะคุยะ ซึ่งเป็นทรงเดียวกันกับนักร้องวง Smap ชื่อทะคุยะ (Takuya) หรือไม่ก็ ทำผมเหมือนกับนักร้องอีกคนในวง Smap ที่ทำผมป้ายครึ่งหน้า จนแทบจะมองไม่เห็นลูกตาข้างหนึ่ง หรือไม่บางคนก็จะนิยมผมทรงเวนิสของหนุ่มอิตาลี ซึ่งรวบผมยาวไปข้างหลัง และใส่ตุ้มหูข้างเดียวหรือไม่ก็สองข้าง บางคนจะใช้ที่คาดผมแถบใหญ่ ๆ ของผู้หญิงมาคาด มีทั้งสีขาวและสีดำ

สาววัยรุ่นญี่ปุ่นไม่เพียงแต่จะแต่งกายตามแฟชั่นเท่านั้น ยังใส่เครื่องประดับลูกประคำที่ทำด้วยพลาสติกสีใสหลาย ๆ สี อาจจะห้อยเส้นหูกเส้นก็ได้ ใส่ให้เต็มข้อมือข้อเท้า เล็บเท้าก็ทาสีที่กำลังฮิตซึ่งก็คือ สีดำ สีฟ้า และสีเหลือง ส่วนเล็บมือจะฮิตทาสีแดง สีดำ และสีเหลือง ทาลิปสติกที่ปากสีมัน ๆ เยิ้ม ๆ อาจจะเป็นสีชมพูจัด สีฟ้า แค่นี้ก็ยังไม่ครบวงจรแฟชั่นสาวญี่ปุ่น เพราะยังขาดอารมณ์ที่เป็นที่พกพาอีกคือ โทรศัพท์มือถือ ต้องเป็นอันเล็ก ๆ พร้อมกับสติ๊กเกอร์รูปหน้าตัวเองแปะไว้ที่เครื่อง ยังมีบุหรี่ยี่ห้อหนึ่งสื่อนิตยสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแฟชั่น เสื้อผ้า ร้านอาหาร ติดไปด้วย

¹⁰ เสื้อผ้ายี่ห้อดังของอเมริกาซึ่งมีราคาค่อนข้างแพง

¹¹ เครื่องแต่งกายยี่ห้อดังของประเทศอังกฤษ ซึ่งมีราคาค่อนข้างแพง

ในประเทศไทยเองขณะนี้ก็เป็นอีกช่วงหนึ่งที่กระแสมความนิยมทางด้านแฟชั่นจากประเทศญี่ปุ่นกลับมาเป็นที่นิยมชมชอบในหมู่เยาวชนของไทยอีกครั้ง หลังจากที่ห่างหายไปพอสมควร อาจกล่าวได้ว่า มากกว่า 80 % ของแฟชั่นที่เป็นที่นิยมกันอยู่ในขณะนี้ในหมู่เยาวชนไทย มีอิทธิพลมาจากเยาวชนญี่ปุ่นก็ว่าได้ เพราะถ้าเราไปเดินดูตามแผงหนังสือ หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเยาวชนญี่ปุ่น ในปัจจุบันที่มีวางขายอยู่ในประเทศไทยก็มีอยู่มาก ซึ่งในจำนวนนิตยสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแฟชั่นที่กำลังเป็นที่นิยมในประเทศญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากเยาวชนไทย จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. I-SPY : เป็นนิตยสารที่เน้นที่กลุ่มเยาวชนวัยรุ่นเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื้อหาข้างในจะเน้นเกี่ยวกับศิลปินต่าง ๆ ทั่วโลก จัดพิมพ์มาเป็นระยะเวลา 6 ปีแล้ว โดยจะออกจำหน่ายเดือนละ 1 ครั้ง ราคา 60 บาท โดยจะวางแผงขายตามที่แตกต่างกัน ประมาณ 3 – 5 เล่ม
2. J-SPY : เป็นนิตยสารที่เน้นที่กลุ่มเยาวชนวัยรุ่นเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื้อหาข้างในจะเน้นเกี่ยวกับศิลปินของญี่ปุ่น จัดพิมพ์มาเป็นระยะเวลา 2 ปีมาแล้ว โดยจะออกจำหน่ายเดือนละ 1 ครั้ง ราคา 60 บาท โดยจะวางแผงขายตามที่แตกต่างกัน ประมาณ 10 – 15 เล่ม และจัดเป็นนิตยสารที่ได้รับความนิยมมากเพราะมียอดขายที่ดี
3. J –Net : เป็นนิตยสารที่เน้นที่กลุ่มเยาวชนวัยรุ่นเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื้อหาข้างในจะเกี่ยวกับศิลปินของญี่ปุ่นแต่จะเน้นในเรื่องของแฟชั่นมากกว่าจัดพิมพ์มาเป็นระยะเวลา 1 ปีแล้ว โดยจะออกจำหน่ายเดือนละ 1 ครั้ง ราคา 60 บาท โดยจะวางแผงขายตามที่แตกต่างกัน ประมาณ 3 – 5 เล่ม โดยจัดเป็นนิตยสารที่มียอดขายปานกลาง

- 4.I – Like: เป็นนิตยสารที่เน้นที่กลุ่มวัยเด็กที่กำลังจะย่างเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น เนื้อหาข้างในจะเกี่ยวกับเรื่องก๊ากๆกิกๆและเรื่องของเกมส์ต่างๆจัดพิมพ์มาเป็นระยะเวลา 1ปี โดยจะออกจำหน่ายเดือนละ 1 ครั้ง ราคา 60 บาท โดยจะวางแผงขายตามท้องต่าง ๆ ประมาณ 2 – 5 เล่ม
- 5.IDOL : เป็นนิตยสารที่เน้นที่กลุ่มเยาวชนที่ชื่นชอบเกี่ยวกับเพลงญี่ปุ่นเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื้อหาข้างในจะเกี่ยวกับเพลงและศิลปินของญี่ปุ่นที่กำลังเป็นที่นิยม จัดพิมพ์มาเป็นระยะเวลา 4 ปีกว่า โดยจะออกจำหน่ายเดือนละ 1 ครั้ง ราคา 120 บาท โดยจะวางแผงขายตามท้องต่าง ๆประมาณ 5 – 8 เล่ม โดยจะมียอดขายปานกลางแต่ยอดขายจะดีเพิ่มมากขึ้นตามแต่ความนิยมชมชอบในศิลปินที่ถูกนำมาขึ้นปก
- 6.JAPAN WORLD : เป็นนิตยสารที่ลงเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นในด้านต่าง ๆรวมถึงในด้านแฟชั่นด้วย ปัจจุบันได้ทำการปิดกิจการไปแล้วเนื่องจากไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร

เยาวชนญี่ปุ่นกับดนตรี

เยาวชนญี่ปุ่นก็คงจะไม่ต่างไปจากเยาวชนทั่วโลกที่ส่วนใหญ่จะมีความชื่นชอบในดนตรีตามสมัยนิยมมากกว่าดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งดนตรีตามสมัยนิยมของญี่ปุ่นนั้น มีชื่อเรียกรวม ๆ อันเป็นที่เข้าใจกันดีว่า เจ-ป๊อป (J-Pop) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีแต่เพลงแนวป๊อป (Pop) หรือร็อก (Rock) เท่านั้น เพลงแนวอื่นที่กำลังเป็นที่นิยมก็ถือว่าอยู่ในขอบข่ายนี้เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเพลงแนว

อาร์ แอนด์ บี (R&B) ฮิป ฮอป (Hip Hop) หรือฮาร์ดคอร์ (Hard Core) เพราะวงการดนตรีของญี่ปุ่นก็มีความหลากหลายทางดนตรีพอ ๆ กับวงการดนตรีในแถบยุโรปหรืออเมริกา หากจะกล่าวถึงประเภทของดนตรีที่กำลังได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบันก็คงจะสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. เพลงป๊อป (POP)

เมื่อพิจารณาจากยอดขายและอันดับในชาร์ตแล้วนับว่าเป็นแนวเพลงที่ได้รับความนิยมสูงสุด ซึ่งรูปแบบเพลงป๊อปของญี่ปุ่นจะเหมือนกับเพลงป๊อปทั่วไปตรงที่มีท่อนองไม่ซับซ้อนและมีท่อนฮุคที่ติดหูง่าย แต่จะมีลักษณะพิเศษอีกอย่างหนึ่งคือ การให้ความสำคัญกับความสวยงามของเมโลดี้ (Melody) มากกว่าอารมณ์โดยรวมของเพลง

ศิลปินเพลงป๊อปของญี่ปุ่นนั้นมีอยู่มากมาย แต่ศิลปินที่ได้รับความนิยมจากเยาวชนญี่ปุ่นมาก ๆ มักจะมาจาก 3 ค่ายหลัก อันได้แก่

- ค่าย Komuro's Family : เพลงของศิลปินที่อยู่ภายใต้การโปรโมตของ Komuro Tetsuya มักจะออกมาในแนวแดนซ์ (Dance) และใช้เสียงดนตรีที่มาจากการโปรแกรมมิ่งด้วยคอมพิวเตอร์เสมอ ศิลปินจากค่ายนี้มักจะได้รับความนิยมสูงด้วยกันทั้งนั้น เช่น Amuro Namie, MAX, Suzuki Ami, Hitomi และ BOA
- ค่าย Tsunku's Family : เพลงของศิลปินที่อยู่ภายใต้การโปรโมตของ Tsunku มักจะมีกลิ่นอายของเพลงร็อกและเพลงป๊อปในยุค 80's เนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องราวน่ารัก ๆ ของเด็กผู้หญิงที่

เหมือนกับหลุดออกมาจากหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น ทั้งนี้ ศิลปินในค่ายก็จะมีแต่เด็กผู้หญิงอายุระหว่าง 10-20 ปี ซึ่งศิลปินที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ Matsuura Aya กับวง Morning Musume อันเป็นศิลปินกลุ่มจำนวนมากกว่า 10 คน

- ค่าย Johnny's Family : ค่ายนี้จะผลิตแต่ศิลปินที่เป็นผู้ชายเท่านั้น เช่น SMAP, TOKIO, KinKi Kids, V6, ARASHI และกลุ่ม Johnny's Jr. ซึ่งศิลปินในค่ายนี้จะมีลักษณะที่เป็นเอนเตอร์เทนเนอร์เต็มตัว กล่าวคือ นอกจากจะสามารถร้องเพลงและเต้นรำได้แล้ว ยังสามารถเล่นละครและเป็นพิธีกรรายการทางโทรทัศน์ หรือแสดงละครเวทีได้อีกด้วย

นอกจากศิลปินจาก 3 ค่ายใหญ่ที่กล่าวมาแล้ว ศิลปินที่ได้รับความนิยมในหมู่วัยรุ่นยังมีอยู่อีกมากมาย เช่น Hamasaki Ayumi ผู้นำแฟชั่นของเยาวชนญี่ปุ่นคนปัจจุบัน วงโฟล์คคอสอย่าง Yuzu กับ 19 (จูกุ) หรือวงดนตรีที่มีนักร้องนำเป็นผู้หญิงอย่าง Every Little Thing และ Do As Infinity ก็ได้รับความนิยมมากเช่นกัน

ภาพประกอบที่ 10 : วง Arashi

ภาพประกอบที่ 11 : วง Morning Musume

2. เพลงอาร์ แอนด์ บี (R&B : Rhythm and Blues)

ในญี่ปุ่นมีศิลปินเพลงแนวนี้มานานแล้วแต่ความนิยมที่ได้รับยังเทียบ กับศิลปินเพลงป๊อปไม่ได้ สาเหตุส่วนหนึ่งก็น่าจะมาจากการที่เพลงอาร์ แอนด์ บี มีรากฐานมาจากเพลงโซล (Soul Music) ซึ่งให้ความสำคัญกับอารมณ์โดยรวม ของเพลงมากกว่าความสวยงามของเมโลดี้อันขัดกับรสนิยมของคนญี่ปุ่น เพิ่งจะ มาเป็นที่นิยมกันอย่างมากก็ในช่วง 3-4 ปีมานี้เอง เนื่องจากความโด่งดังของ Utada Hikaru ซึ่งเป็นศิลปินที่มียอดขายอัลบั้มแรกสูงที่สุดในญี่ปุ่น ตั้งแต่นั้นมา เพลงแนวอาร์ แอนด์ บีก็ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางและมีศิลปินเพลงแนวนี้ เกิดขึ้นมาอีกมากมาย

ศิลปินเพลงอาร์ แอนด์ บีที่มีชื่อเสียงได้แก่ Utada Hikaru, Kuraki Mai, Hirai Ken, วง Chemistry และ Koyanagi Yuki

ภาพประกอบที่ 12 : Utada Hikaru

ภาพประกอบที่ 13 : วง GLAY

3. เพลงร็อก (Rock)

เราอาจจะเคยได้ยินคำว่า เจ-ร็อก (J-Rock) อันหมายถึงเพลงร็อกของญี่ปุ่นกันมาบ้างแล้ว แต่จากที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าวงการดนตรีของญี่ปุ่นนั้นมีความหลากหลาย เพลงร็อกของญี่ปุ่นจึงมีความหลากหลายเช่นกัน ถึงแม้เมื่อพิจารณาจากยอดขายและอันดับในชาร์ตต่าง ๆ แล้วจะเห็นว่าศิลปินเพลงร็อกที่อยู่ในแนวเมนสตรีม (Mainstream) หรือแนวเพลงที่เป็นต้นแบบของร็อกเช่น ป๊อปร็อก (Pop Rock), ร็อก แอนด์ โรล (Rock'n' Roll) และ ฮาร์ด ร็อก (Hard Rock) อย่างวง B'z, วง Mr.Children, วง GLAY และวง L'Arc~en~Ciel มักจะได้รับความนิยมสูงกว่า แต่ศิลปินอื่น ๆ ที่มีแนวเพลงแตกต่างออกไป ก็ยังคงมีแฟนเพลงเป็นจำนวนไม่น้อย เช่น แนวเทคโน ร็อก (Techno Rock) อย่าง T.M. Revolution แนวฮาร์ด คอร์ (Hard Core) อย่างวง RIZE แนวเฮฟวี่ เมทัล (Heavy Metal) อย่างวง SEX MACHINEGUNS เป็นต้น หรือนักร็อกแนวร็อกที่

เป็นผู้หญิงอย่าง Shiina Ringo และ Yaida Hitomi ก็เป็นที่ชื่นชอบของเหล่าเยาวชนจำนวนมาก

นอกจากนี้ เมื่อพูดถึงคำว่า เจ-ร็อค บางคนอาจนึกถึงภาพของนักดนตรีที่แต่งหน้าเข้ม ทำสีผมและสวมเสื้อผ้าแปลก ๆ ซึ่งนั่นก็จะโยงไปสู่คำศัพท์อีกคำหนึ่ง คือคำว่า วิซวล เคย์ (Visual kei)

Visual kei เป็นคำที่ใช้เรียกรูปแบบหนึ่งของวงดนตรีที่ให้ความสำคัญกับ "สิ่งที่ผู้ชมมองเห็น" เช่น รูปลักษณ์ภายนอกของนักดนตรี ภาพพจน์ของวง หรือการแสดงออกบนเวที ส่วนแนวดนตรีจะเป็นแนวใดก็ได้ เพียงแต่ว่าโดยส่วนใหญ่แล้ววงดนตรีที่เป็น Visual kei มักจะเป็นวงร็อค จุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดวงดนตรีประเภทนี้ขึ้นมา ส่วนหนึ่งก็น่าจะมาจากการที่วงการดนตรีของญี่ปุ่นมีอัตราการแข่งขันสูง วิธีนี้จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้วงดนตรีนั้น ๆ โดดเด่นขึ้นมาได้ ซึ่งวงที่นับว่าเป็นแบบฉบับของ Visual kei ก็คือ วง X JAPAN ความโด่งดังของพวกเขาก็ได้ทำให้เกิดกระแสความนิยม Visual kei ขึ้น ซึ่งก็ทำให้มีวงในแนวนี้อีกตามมาอีกมากมาย เช่น วง LUNA SEA, วง MALICE MIZER, วง PIERROT และวง Dir en grey เป็นต้น ซึ่งแฟนเพลงของวงเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นผู้หญิง

ภาพประกอบที่ 14 : วง Dir en grey

4. เพลงฮิป ฮ็อพ (HIP HOP) และเพลงแร็ป (Rap)

เพลงแนวนี้นี้ก็เพิ่งจะได้รับความนิยมกันอย่างกว้างขวางเมื่อราว ๔-5 ปีที่ผ่านมาเช่นกัน สืบเนื่องมาจากความโด่งดังของวง Dragon Ash ในระยะหลัง ๆ นี้หากพิจารณาจากการจัดอันดับในชาร์ตแล้วจะเห็นว่าวงดนตรีแนวฮิป ฮ็อพ บางวงได้รับความนิยมสูงมากจนน่าตกใจ อาจกล่าวได้ว่า ในขณะนี้ "ฮิป ฮ็อพ" ไม่ได้เป็นเพียงแค่แนวเพลงเท่านั้น หากแต่กลายเป็น "กระแสความนิยม" กระแสหนึ่งในหมู่เยาวชนที่ส่งอิทธิพลทั้งในด้านแฟชั่นการแต่งกายและทำให้เกิดความนิยมในการเต้นรำตามมาอีกด้วย

วงดนตรีแนวฮิป ฮ็อพที่ได้รับความนิยมมาก ๆ ในปัจจุบันนอกจากวง Dragon Ash แล้วก็มีวง RIP SLYME และวง KICK THE CAN CREW

ภาพประกอบที่ 15 : วง RIP SLYME

สำหรับเพลงแร็ปนั้น ถึงแม้จะมีลักษณะบางอย่างคล้ายกับเพลง ฮิพ ฮ็อพ แต่วงดนตรีที่เป็นแนวแร็ปจริง ๆ กลับไม่ได้รับความนิยมมากนัก ส่วนใหญ่แล้วเพลงแนวแร็ปที่ได้รับความนิยมจะเป็นผลงานของวงดนตรีแนวป๊อป หรือร็อกที่แทรกท่อนแร็ปลงไปเพลง ยกตัวอย่างเช่น วง ARASHI กับวง RIZE

วง ARASHI นั้นเป็นวงในสังกัดของค่าย Johnny's Family ซึ่งจัดอยู่ในประเภทศิลปินเพลงป๊อปเพียงแต่ว่า เพลงของวง ARASHI มักจะมีการแทรกท่อนแร็ปลงไปเกือบทุกเพลงจนกลายเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของวง ส่วนวง RIZE ซึ่งแนวดนตรีจัดอยู่ในประเภทฮาร์ด ร็อกนั้นก็มีการร้องแบบแร็ป เป็นจุดเด่นเช่นกัน

5. เพลงอินดี้ส์ (Indies)

คำว่าอินดี้ส์ (Indies)ย่อมาจากคำว่า "อินดีเพนเดนซ์ (Independence)" ใช้เรียกศิลปินที่ไม่ได้อยู่ภายใต้สัญญาซื้อขายเพลงใหญ่ ๆ ที่เรียกว่า "เมเจอร์" (Major Recording Company)

เนื่องจากศิลปินที่อยู่ภายใต้สังกัดของค่ายเพลงใหญ่ ๆ จะมีการโปรโมทผลงานตามสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งผลงานเพลงหรือมิวสิก วิดีโอที่จะถูกนำไปออกอากาศสู่สาธารณชนนั้นมีกฎหมายควบคุมอยู่ ทำให้ศิลปินที่เป็นเมเจอร์แล้วค่อนข้างจะมีข้อจำกัดในการสร้างสรรค์ผลงาน ในทางกลับกัน ศิลปินอินดี้ส์ซึ่งมีโอกาสโปรโมทตนเองให้เป็นที่ยู้งานน้อยกว่ากลับมีอิสระในการสร้างสรรค์ผลงานมากกว่า เราจึงพบว่าผลงานของศิลปินในแนวอินดี้ส์มักจะมีหลากหลายทั้งในด้านแนวดนตรีและเนื้อหาของเพลง วงดนตรีแนว Visual kei ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นส่วนใหญ่ก็จะเป็นวงอินดี้ส์ เนื่องมาจากภาพลักษณ์และการแสดงออกที่มักจะเน้นความรุนแรง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น นั่นก็เป็นเพียงวงอินดี้ส์ ในอีกรูปแบบหนึ่ง วงอินดี้ส์ที่ทำดนตรีแนวป๊อปธรรมดา ๆ ก็มี

ที่ญี่ปุ่นในตอนนี่วงดนตรีอินดี้ส์เป็นอีกแนวหนึ่งที่กำลังอยู่ในความนิยม จำนวนวงดนตรีอินดี้ส์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นเครื่องยืนยันได้อย่างดี ในจุดนี้จึงทำให้เราตั้งข้อสังเกตได้ว่า นอกจากเยาวชนญี่ปุ่นจะนิยมฟังเพลงแนวอินดี้ส์กันแล้ว ยังนิยมตั้งวงดนตรีอินดี้ส์กันเป็นจำนวนมาก

อิทธิพลที่ดนตรีมีต่อเยาวชนญี่ปุ่น

- ด้านแฟชั่น : เป็นอิทธิพลด้านที่เห็นเป็นรูปธรรมได้ชัดเจนที่สุด ซึ่งอันที่จริงแล้วไม่ว่าจะเป็นเยาวชนชาติใดก็มักจะรับเอาอิทธิพลทางด้านแฟชั่นมาจากศิลปินที่ตนเองชื่นชอบ สำหรับเยาวชนญี่ปุ่นในขณะนี้รูปแบบแฟชั่นของศิลปินแนวฮิพ ฮ็อพและร็อกจะได้รับความนิยมมากที่สุด

ลักษณะแฟชั่นสไตล์ฮิพ ฮ็อพนั้นจะเน้นเสื้อผ้าที่ดูล้าลอง สวมใส่สบาย เคลื่อนไหวสะดวก เหมาะสำหรับการเต้นรำ เช่น เสื้อกับแจ็คเก็ตตัวใหญ่ ๆ กางเกงขาสวมสามส่วน กางเกงทรงหลวม รองเท้าผ้าใบและส่วนใหญ่จะนิยมสวมหมวกหรือใช้ผ้าโพกผมด้วย แต่ไม่นิยมใส่เครื่องประดับ

ส่วนแฟชั่นสไตล์ร็อกนั้นจะเป็นการแต่งตามสไตล์ของวงดนตรีที่ตนเองชื่นชอบ แต่โดยพื้นฐานแล้วมักจะเน้นสีดำ เครื่องแต่งกายที่เป็นหนังหรือยีนส์ เครื่องประดับที่ทำด้วยเงินและมักมีการสักหรือเจาะตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งเยาวชนที่นิยมการแต่งตัวแบบนี้ก็มักจะทำสีผมกันเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้แล้วยังมีการแต่งกายอีกแบบที่ได้รับความนิยมมาจากดนตรีเรียกว่า คอสเพลย์ (Cosplay) ซึ่งมาจากคำว่า คอสตูม เพลย์ (Costume Play) เป็นการแต่งกายลอกเลียนแบบศิลปินหรือตัวการ์ตูนที่ตนเองชื่นชอบให้เหมือนที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยผู้ที่แต่งมักจะเป็นเยาวชนในระดับชั้นม.ต้น-ม.ปลาย และศิลปินที่วัยรุ่นนิยมแต่งกายเลียนแบบกันมากที่สุดมักจะเป็นศิลปินในแนว Visual kei

- ด้านแนวคิด : เป็นที่รู้กันดีว่าเยาวชนจะยอมรับเอาแนวคิดของศิลปินที่ตนเองชื่นชอบให้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตได้อย่างง่ายดาย ซึ่ง

ถ้าเป็นแนวคิดที่ดีก็ดีไป เช่น แนวคิดในการตั้งวงดนตรีตามอย่างศิลปินที่ตนชื่นชอบซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในหมู่เยาวชนญี่ปุ่น ถือได้ว่าเป็นเรื่องดีที่เตียวถ้ามองในแง่ของการ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

แต่ถ้าเป็นแนวคิดที่จำเป็นจะต้องใช้วิจารณญาณในการกลั่นกรองแล้ว สำหรับเยาวชนญี่ปุ่นซึ่งยังมีวุฒิภาวะไม่เพียงพอนั้นก็อาจทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าหากศิลปินคนหนึ่งคนใดมีการแสดงออกถึงความรุนแรง ไม่ว่าจะด้วยเนื้อหาของเพลงหรือการแสดงออกบนเวทีก็ตาม เยาวชนที่ชื่นชอบศิลปินผู้นั้นก็มีแนวโน้มที่จะซึมซับเอาความรุนแรงนั้นเข้าไป ซึ่งอาจส่งผลกระทบทางด้านบุคลิกภาพทำให้นิยมการใช้ความรุนแรงได้

การที่เยาวชนญี่ปุ่นในปัจจุบันไม่นิยมเรียนต่อในระดับสูงกันมากขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งก็มาจากความนิยมในตัวนักดนตรีด้วย เพราะนักดนตรีของญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ได้มีการศึกษาสูงนัก มักจะจบแค่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลาย แล้วก็ออกมาทำงานpart-timeไปเล่นดนตรีไป เมื่อมองจากสายตาของวัยรุ่นที่ถูกบีบบังคับด้วยระบบการศึกษาที่เข้มงวดแล้วก็อาจจะทำให้เห็นว่าการใช้ชีวิตเช่นนั้นดู โท่เก่หรือมีอิสระดี รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจของญี่ปุ่นในปัจจุบันได้ส่งผลให้สถานภาพของพนักงานบริษัทไม่มั่นคงเท่ากับที่แล้มาแล้ว เยาวชนญี่ปุ่นสมัยนี้จึงมองไม่เห็นความสำคัญของการเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อจะได้เป็นพนักงานบริษัทและอาชีพนักดนตรีก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในขณะนี้

บทสรุป

เยาวชนญี่ปุ่นในปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับการคบหาสมาคมกับเพื่อนในวัยเดียวกันมาก แต่ในทางกลับกันก็ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับครอบครัวเหมือนในสมัยก่อน ซึ่งก็อาจเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากการที่ฝ่ายผู้ปกครองเองได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงานเพื่อหาเงินมาให้พอเพียงต่อการดำรงชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก จึงไม่สำคัญสำหรับเยาวชนญี่ปุ่นไปมากกว่าการถูกยอมรับจากเพื่อนในกลุ่มที่คบกันอยู่ ดังนั้น "เพื่อน" จึงเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมของเยาวชนญี่ปุ่นมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษากิจกรรมชมรม การแต่งกายหรือดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ในปัจจุบันนี้เยาวชนส่วนใหญ่พยายามที่จะดำเนินรอยตามอย่างแน่วคิดแบบตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของแฟชั่น หรือการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศอย่างเปิดเผย ซึ่งต่อจากนี้ไปก็เป็นที่ทราบกันดีว่าสังคมญี่ปุ่นกำลังจะกลายเป็นสังคมที่มีคนแก่เพิ่มมากขึ้นและมีเยาวชนลดน้อยลง จึงเป็นที่น่าจับตามองว่าอนาคตของญี่ปุ่นซึ่งจะอยู่ในมือของเยาวชนเหล่านี้จะเป็นเช่นไร และเราจะคาดหวังอะไรได้บ้างจากอนาคตของเยาวชนเหล่านี้ รวมไปถึงอิทธิพลในด้านต่าง ๆ ของเยาวชนญี่ปุ่นที่ค่อย ๆ คืบคลานเข้ามามีอิทธิพลต่อเยาวชนของไทย ว่าจะส่งผลให้เยาวชนไทยมีลักษณะเช่นเดียวกับเยาวชนญี่ปุ่นในปัจจุบันนี้หรือไม่

แหล่งที่มาของข้อมูล

ศ.ดร.ปรียา อิงคาภิรมย์ โสระริเอะ (2544) ,รู้จักญี่ปุ่น 3 ,สำนักพิมพ์ดอกหญ้า

<http://www.tif.or.jp/>

<http://www.indiana.edu/~japan/>

http://members.tripod.com/h_javora/

<http://athill.com/>

นิตยสาร I –SPY, J – SPY, J – Net และ I – Like

นิตยสาร IDOL

นิตยสาร JAPAN WORLD

คุณจิรวดี บุญเกื้อกุล

การสำรวจจากแผงหนังสือต่างๆในย่านท่าพระจันทร์ ,ตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ